

Näs kyrka

55.8655, 13.2452

Gamla Näs kyrka som ligger på en kulle strax bakom Trolleås slott, räknas som riksintresse för kulturminnesvården, och är öppen för besök sommartid. Från midsommardagen och fram till slutet av augusti hålls här också gudstjänster.

Kyrkan byggdes ursprungligen på 1100-talet, men av den medeltida romanska kyrkan finns endast långhus och rundbågar kvar.

Kyrkan var patronatskyrka för ägarna till Trolleås slott och också församlingskyrka fram till 1860 då de båda församlingarna Gullarp och Näs slogs samman till en enda under namnet Näs, samtidigt som man lät bygga en ny gemensam kyrka - Trolleås kyrka. Gullarps medeltida kyrka var i så dåligt skick att den jämnades med marken och fick tjäna som byggnadsmaterial i den nya kyrkan. Tornet på Näs kyrka revs samtidigt och ersattes med en trappstegsgavel. Den stora kyrkklockan hamnade i Trolleås nya kyrka och den lilla i Västra Strö kyrka.

Även en åttastämmig orgel som stod på en läktare hamnade i den nya Trolleås kyrka, liksom tornuret vars urtavla man nu kan se på den nya kyrkan.

På grund av lyckliga omständigheter har den gamla församlingskyrkan i Näs kommit att sparas åt eftervärlden. Kyrkan som hunnit bli förfallen bedömdes vid byggandet av den nya kyrkan kunna sättas i stånd genom en grundlig reparation, men det dröjde sedan ändå in på 1900-talet innan initiativ togs till den föreslagna restaureringen, utifrån ett förslag framtaget av Malmöarkitekten Einar Lundberg.

Valven med målningar är från 1400-talet. De är utförda i flera lager på de gotiska valvbågarna som slagits under ett äldre trätak. Bäst bevarade är målningarna i korbågen och absiden. Trots ett flertal restaureringar framträder endast fragmentariska bilder och ornament.

Altaret har nymurats och flyttats fram i absiden och försetts med en nyare kalkstenshäll. Ovanpå denna står altaruppsatsen som skapades 1771 av en okänd mästare och har fått ersätta en yngre från år 1817.

I det ännu intakta tegelgolvet ligger sex sirligt uthuggna gravstenar från 1400 och 1500-talen. På den mest utmärkande framme i koret ses två personer stående vid var sin sida samt en krans av adelsvapen. Texten berättar att här vilar Tage Thott död 1562 och hans maka Else Ulfstand.

Under en tung kalkstenshäll med fyra ringar döljs nedgången till den djupa kryptan. Här nere finns sex träkistor med stoft av framlidna medlemmar av de Thottska och Trolleska ätterna.

I gravkoret ses två vita sarkofager. Här vilar tillsammans med hustrun Anna friherre Nils Trolle, som var en av initiativtagarna till iordningställande av det gravkor där han och hans maka har fått sitt sista vilorum.

Ovanpå gravkoret lyser ätten Trolles vapen i rött.

Kyrkan hade förr en rikt ornamenterad predikstol snidad med bibelspråk, men det är okänt när den avlägsnades.

Vid norra väggen står en dopfont från 1100-talet med ett dopfat som har bilder av jungfru Maria och ängeln Gabriel. Det är dock inte kyrkans ursprungliga dopfont. Den har varit försvunnen sedan andra halvan av 1600-talet, och den som nu står i kyrkan hörde tidigare till den gamla nu rivna Västra Strö kyrka.

Källor:

Webb: Svenska kyrkan i Eslöv.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Pdf: "Näs kyrka - Underhållsplan" 2004.

Bok: "Skåne - på historisk rundresa". Jesper Asmussen. ISBN 978-87-7900-972-1